

**THE EFFECTS OF AN ORAL CARE PROGRAM ON STOMATITIS
IN ACUTE MYELOID LEUKEMIA PATIENTS
UNDERGOING CHEMOTHERAPY**

WIMONWAN LERTWONGPAOPUN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003**

ISBN 974-04-3890-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ผลของโปรแกรมการดูแลช่องปากต่ออาการเจ็บช่องปากอักเสบในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดเฉียบพลันที่ได้รับยาเคมีบำบัด (THE EFFECTS OF AN ORAL CARE PROGRAM ON STOMATITIS IN ACUTE MYELOID LEUKEMIA PATIENTS UNDERGOING CHEMOTHERAPY)

วิมลวรรณ เลิศวงศ์เผ่าพันธุ์ 4437007 NSAN / M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เพ็ญศรี ระเบียบ , M.S., สุวิมล กิมปี, M.Ed.,
สุรพล อิศรไกรศีล, M.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลช่องปากต่ออาการเจ็บช่องปากอักเสบ ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดเฉียบพลันที่ได้รับยาเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคAMLที่ได้รับยาเคมีบำบัดจำนวน 40 ราย ซึ่งรับไว้ในโรงพยาบาลศิริราช โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โปรแกรมการดูแลช่องปากประกอบด้วยกิจกรรมการพยาบาล 3 ส่วนคือ 1) การให้ข้อมูลและฝึกทักษะการดูแลช่องปาก 2) การอมน้ำแข็งและ 3) การรับประทานอาหารเสริมกลูตามีน เก็บข้อมูลโดยประเมินสภาพช่องปากของผู้ป่วยโดยใช้ Oral Assessment Guide (OAG) เป็นเวลา 28 วัน ครอบคลุมในเรื่องจำนวนผู้ที่เกิดอาการ, วันที่เกิดอาการ, ระยะเวลาและความรุนแรงของอาการ เจ็บช่องปากอักเสบ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, Kolmogorov-Smirnov test และค่าที่

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีจำนวนผู้ป่วยที่เกิดอาการเจ็บช่องปากอักเสบน้อยกว่า, วันที่เกิดอาการช้ากว่า, ระยะเวลาที่มีอาการและความรุนแรงของอาการน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$ ผลการศึกษานี้สนับสนุนสมมติฐานว่าโปรแกรมการดูแลช่องปากมีประสิทธิภาพในการป้องกันอาการเจ็บช่องปากอักเสบ ช่วยชะลอวันที่เกิดอาการ ช่วยให้ระยะเวลาที่มีอาการสั้นลงและลดความรุนแรงของอาการเจ็บช่องปากอักเสบในผู้ป่วยAMLที่ได้รับยาเคมีบำบัด นอกจากนี้โปรแกรมนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยอื่นๆที่เสี่ยงต่อการเกิดอาการเจ็บช่องปากอักเสบได้

THE EFFECTS OF AN ORAL CARE PROGRAM ON STOMATITIS IN ACUTE MYELOID LEUKEMIA PATIENTS UNDERGOING CHEMOTHERAPY.

WIMONWAN LERTWONGPAOPUN 4437007 NSAN / M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: PENSRI RABIEB, M.S., SUVIMOL KIMPEE, M.Ed.,
SURAPHOL ISSARAGRISIL, M.D.

ABSTRACT

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effects of an oral care program on stomatitis in acute myeloid leukemia patients undergoing chemotherapy. Forty AML patients undergoing chemotherapy were recruited at Siriraj Hospital. The sample was divided into two groups: the control and experimental group. The oral care program included three aspects: a) Providing information and training in oral care skills, b) oral cryotherapy and c) oral supplementation of glutamine. The effects of the oral care program were followed up for 28 days. Oral mucosa was assessed by Oral Assessment Guide (OAG). Data was collected on the number of patients, onset, duration and severity of stomatitis. The data were analyzed by using percentage, mean, Kolmogorov-Smirnov test and t-test.

The results revealed that the number of patients who developed stomatitis in the experimental group was significantly lower than in the control group ($p < .001$), the onset day of stomatitis in the experimental group was significantly later than in the control group ($p < .001$), the duration of stomatitis in the experimental group was significantly shorter than in the control group ($p < .001$) and the severity score of stomatitis in the experimental group was significantly less than in the control group ($p < .001$).

These findings support the hypotheses that an oral care program is effective in preventing stomatitis, delaying its onset, shortening its duration and lessening its severity for AML patients undergoing chemotherapy. Furthermore, the oral care program could be applied with other patients who may be at risk of developing stomatitis.

**KEY WORDS : ORAL CARE / STOMATITIS / LEUKEMIA PATIENTS /
CHEMOTHERAPY**

129 P. ISBN 974-04-3890-3